

INSTRUKCJE
dla dowództw Armii Stanów Zjednoczonych w polu
zatwierdzone przez prezydenta Stanów Zjednoczonych,
dnia 23 kwietnia 1863 r.

(KODEKS FRANCISA LIBERA)⁹³

(NA PODSTAWIE WYDANIA WASZYNGTOŃSKIEGO Z 1898 R.)

ROZDZIAŁ I.
STAN WOJENNY – JURYSDYKCJA WOJSKOWA
– KONIECZNOŚĆ WOJSKOWA – ODWET

1. Miejscowość, okręg lub kraj zajęte przez nieprzyjaciela pozostają, w następstwie okupacji pod reżimem stanu wojennego armii inwazyjnej lub okupującej, niezależnie od tego, czy ogłoszono zaprowadzenie stanu wojennego, czy w inny publiczny sposób uprzedzono mieszkańców. Stan wojenny jest natychmiastowym i bezpośrednim skutkiem i konsekwencją okupacji lub podboju.

Obecność armii inwazyjnej oznacza stan wojenny.

2. Stan wojenny nie ustaje podczas wrogiej okupacji, chyba że na podstawie specjalnej proklamacji, zarządzanej przez naczelnego wodza, albo przez specjalną wzmiankę w traktacie pokojowym kończącym wojnę, gdy okupacja danego miejsca lub terytorium trwa dalej mimo, że zawarcie pokoju stanowiło jeden z warunków tego traktatu.

3. Stan wojenny we wrogim kraju polega na zawieszeniu przez okupacyjne władze wojskowe prawa karnego i cywilnego oraz administracji lokalnej i rządowej w okupowanej miejscowości lub na okupowanym terytorium, a także na zastąpieniu władz wojskowych i sił zbrojnych władzą wojskową, jak również na narzuceniu przepisów ogólnych, o ile konieczność wojskowa wymaga takiego zawieszenia, zastąpienia czy narzucenia.

Dowódca sił zbrojnych może ogłosić, że prawo cywilne i karne będzie obowiązywało w całości lub w części, jak w czasach pokoju, chyba że władza wojskowa zarządzi inaczej.

4. Stan wojenny jest po prostu władzą wojskową wykonywaną zgodnie z prawami i zwyczajami wojennymi. Represje wojskowe nie są stanem wojennym; jest to nadużycie władzy, którą prawo to ustanawia. Ponieważ stan wojenny jest wykonywany w rzeczywistości przez wojsko, ci którzy nim zarządzają, kierują się ścisłymi zasadami sprawiedliwości, honoru i humanitaryzmu – cnót zdobiących żołnierza nawet bardziej niż innych ludzi, z tego właśnie powodu że posiadanej władzy nie wykorzystują przeciwko nieuzbrojonym.

⁹³ Dokument ten powstał w okresie amerykańskiej wojny secesyjnej (1861–1865) na zlecenie głównodowodzącego wojskami Unii gen. *Henry Hallecka*. *Halleck* zwrócił się do kilku generałów i *Francisa Libera* o opracowanie instrukcji dla wojsk Unii, która określałaby zasady traktowania jeńców wojennych, partyzantów, szpiegów i cywilów podczas działań wojennych. *Liber*, będąc wykładowcą na Uniwersytecie Południowej Karoliny, znany był ze swoich kontrowersyjnych poglądów. Sprzeciwiał się mianowicie niewolnictwu sankcjonowanemu przez rząd. Prowadził też serię wykładów na temat prawa wojny. Instrukcje jego autorstwa zostały wykorzystane przy formułowaniu treści konwencji haskich z 1899 r. i 1907 r.

5. Stan wojenny powinien być mniej rygorystyczny w miejscowościach i prowincjach w pełni zajętych i całkiem zdobytch. O wiele większe rygory mogą być stosowane w miejscowościach lub regionach, w których toczą się rzeczywiste działania wojenne lub są one spodziewane i trzeba być na nie przygotowanym. Jego całkowite zaostrenie jest dozwolone – nawet we własnym kraju dowódcy – gdy staje on twarzą w twarz z wrogiem, ze względu na bezwzględną konieczność sprawy i nadrzędny obowiązek obrony kraju przed inwazją.

Ocalenie kraju ma rozstrzygające znaczenie dla wszystkich innych spraw.

6. Wszystkie prawa cywilne i karne nadal będą normalnie obowiązywać we wrogich miejscowościach i terytoriach pozostających w stanie wojennym, chyba że zostaną zawieszane lub uchylone na mocy decyzji okupacyjnej władzy wojskowej; jednakże wszystkie funkcje wrogiego rządu – ustawodawcze, wykonawcze lub administracyjne – o charakterze ogólnokrajowym, prowincjonalnym lub lokalnym, ustają na mocy stanu wojennego lub są pełnione za aprobatą, lub, jeśli to konieczne, z udziałem okupanta lub najeźdźcy.

7. Reżim stanu wojennego rozciąga się na mienie i na osoby, niezależnie od tego, czy są one poddanymi wroga, czy obcymi dla tego rządu.

8. Konsulowie, spośród narodów amerykańskich i europejskich, nie są przedstawicielami dyplomatycznymi. Pomimo tego ich biura i osoby będą podlegać reżimowi stanu wojennego tylko w nagłych przypadkach; ich majątek i działalność nie są zwolnione z rygorów. Wszelkie przestępstwa popełnione przez nich przeciwko ustalonym przepisom wojskowym mogą być karane tak, jak w przypadku każdego innego obywatela, a kara taka nie stanowi rozsądnej podstawy do złożenia międzynarodowej skargi.

9. Funkcje ambasadorów, ministrów i innych przedstawicieli dyplomatycznych, akredytowanych przez neutralną władzę wobec wrogiego rządu, ustają w odniesieniu do usuniętego rządu, ale władze przejmujące lub okupacyjne zwykle uznają ich za tymczasowo akredytowanych przy sobie.

10. Stan wojenny dotyczy głównie policji oraz pobierania dochodów i podatków publicznych, zarówno nałożonych przez usunięty rząd, jak i przez najeźdźcę, i odnosi się głównie do utrzymania i powiększenia armii, jej bezpieczeństwa i bezpieczeństwa jej operacji.

11. Prawo wojny sprzeciwia się nie tylko wszelkiemu okrucieństwu i złej wierze w związku z zobowiązaniami zawartymi z wrogiem w czasie wojny, ale także łamaniu postanowień solennie przyrzeczonych przez strony wojujące w czasie pokoju i z zamiarem pozostania w mocy w przypadku wojny między umawiającymi się.

Potępia ono wszelkie wymuszenia i inne działania dla indywidualnego zysku, wszelkie akty prywatnej zemsty lub pobłażliwości dla takich działań.

Przestępstwa łamiące te zasady będą surowo karane, zwłaszcza jeśli zostaną popełnione przez oficerów.

12. Ilekroć to możliwe, rygory stanu wojennego są wykonywane w przypadku poszczególnych przestępców przez sądy wojskowe; jednakże wyroki śmierci będą wykonywane tylko za zgodą dowódcy, pod warunkiem, że sprawa nie będzie wymagała szybszej egzekucji, a wówczas tylko za zgodą głównodowodzącego.

13. Jurysdykcja wojskowa jest dwojakiego rodzaju: po pierwsze, to, co zostało przyznane i określone w ustawie; po drugie, to, co wywodzi się ze zwyczajowego prawa wojennego. Przestępstwa wojskowe podlegające ustawie muszą być sądzone w sposób w niej określony; ale przestępstwa wojskowe, które nie mieszczą się w ustawie, muszą być sądzone i karane na mocy zwyczajowego prawa wojennego. Charakter sądów, które sprawują jurysdykcję, zależy od lokalnych praw każdego kraju.

W armii Stanów Zjednoczonych główna jurysdykcja należy do sądów wojskowych, podczas gdy sprawy, które nie wchodzą w zakres „Reguł i artykułów wojennych” lub jurysdykcji nadanej przez ustawę o sądach wojskowych, są rozpatrywane przez komisje wojskowe.

14. Konieczność wojskowa, rozumiana przez współczesne cywilizowane narody, polega na konieczności podjęcia takich środków, które są niezbędne do zapewnienia zakończenia wojny i które są zgodne z prawem współczesnym i zwyczajami wojennymi.

15. Konieczność wojskowa dopuszcza wszelkie bezpośrednie zranienie lub pozbawienie życia członków sił zbrojnych wroga i innych osób, których przypadkowe zranienie lub pozbawienie życia jest nieuniknione w zbrojnych walkach wojennych; pozwala na pojmanie każdego uzbrojonego wroga i każdego wroga ważnego dla nieprzyjacielskiego rządu lub szczególnie niebezpiecznego przeciwnika; pozwala na wszelkie niszczenie mienia oraz blokowanie ruchu na drogach i w kanałach, podróży lub komunikacji, a także uniemożliwienie wykorzystywania środków do życia przez wroga; pozwala również na zawłaszczenia tego, co nieprzyjacielski kraj zapewnia sobie dla utrzymania i bezpieczeństwa armii, i takiego podstęp, który nie wiąże się z łamaniem dobrej wiary albo formalnego zobowiązania, w odniesieniu do umów zawartych w czasie wojny, albo dopuszczalnych przez współczesne prawo wojny, by istnieć. Ludzie, którzy stosują broń przeciwko innym w publicznej wojnie, nie przestają z tego powodu być istotami moralnymi, odpowiedzialnymi wobec siebie nawzajem i wobec Boga.

16. Konieczność wojskowa nie dopuszcza okrucieństwa – to znaczy zadawania cierpień dla samego cierpienia lub zemsty, ani okaleczania ani ranienia, chyba, że w czasie walki, ani tortur, by wymusić przyznanie się. Nie dopuszcza użycia trucizny w żaden sposób ani do bezmyślnej dewastacji prowincji. Dopuszcza podstęp, ale wyrzeka się aktów wiarołomnych; i, ogólnie rzecz biorąc, konieczność wojskowa nie obejmuje żadnego aktu wrogości, który niepotrzebnie utrudnia powrót do pokoju.

17. Wojna nie jest prowadzona tylko przy użyciu broni. Dopuszcza się głodzenie wrogiej strony walczącej, uzbrojonej lub nieuzbrojonej, tak aby doprowadzić do szybszej uległości wroga.

18. Kiedy dowódca oblężonej miejscowości usuwa niekomatantów, aby zmniejszyć liczbę tych, którzy zużywają zapasy zaprowiantowania, zgodnym z prawem, aczkolwiek skrajnym, środkiem jest zawrócenie ich po to, aby przyspieszyć poddanie się.

19. Dowódcy, ilekroć jest to dopuszczalne, informują wroga o zamiarze zbombardowania miejscowości, tak aby niekomatanci, a zwłaszcza kobiety i dzieci, mogli zostać usunięci przed rozpoczęciem bombardowania. Ale nie jest naruszeniem powszechnego prawa wojennego, aby w ten sposób nie informować wroga. Zaskoczenie może być koniecznością.

20. Wojna jest stanem zbrojnej wrogości między suwerennymi narodami lub rządami. Jest prawem i koniecznością cywilizowanego istnienia, gdy ludzie żyją w politycznych, stałych społeczeństwach, tworząc zorganizowane grupy, zwane państwami lub narodami, których członkowie niosą razem radość i cierpienie, postępowanie i wsteczność, pokój i wojnę.

21. Obywatel lub rdzenny mieszkaniec wrogiego kraju jest zatem wrogiem, jako jeden z członków wrogiego państwa lub narodu, i jako taki jest narażony na trudy wojny.

22. Niemniej jednak, wraz z postępowaniem cywilizacyjnym w ostatnich stuleciach, tak samo postępowało, zwłaszcza w wojnie na lądzie, rozróżnienie między zwykłą osobą, należącą do wrogiego kraju, a wrogiem krajem, w tym jego wojskiem. Coraz częściej uznaje się zasadę, że nieuzbrojonego obywatela należy oszczędzić wobec ataku na osobę, majątek i honor, na ile krytyczna sytuacja wojenna pozwoli.

23. Zwyczajni obywatele nie są już mordowani, zniewaleni, ani wywożeni w odległe miejsca, a nieszkodliwą prywatną osobę działania wojenne dotyczą w na tyle niewielkim stopniu, na ile może wyrazić na to zgodę dowódca wrogich wojsk, wobec wymagań trwającej wojny.

24. Niemal powszechną regułą było w dawnych czasach, a w odniesieniu do barbarzyńskich armii jest także dzisiaj, to, że prywatne osoby pochodzące z wrogiego kraju musiały znosić wszelki niedostatek wolności i ochrony oraz wszelkie naruszenia ich więzi rodzinnych. Ochrona była i nadal jest wśród niecywilizowanych narodów, wyjątkiem.

25. W nowoczesnych regularnych wojnach prowadzonych przez Europejczyków i ich potomków w innych częściach świata, ochrona niewinnego obywatela wrogiego kraju jest regułą; niedostatek i niepokoje w stosunkach prywatnych występują jedynie wyjątkowo.

26. Najwyżsi dowódcy mogą sprawić, że sędziowie i urzędnicy nieprzyjacielskiego kraju złożą przysięgę czasowego posłuszeństwa lub przysięgę wierności zwyciężskiemu rządowi lub władcom, i mogą wydrzeć każdego, kto odmówi złożenia takiej przysięgi. Ale niezależnie od tego, czy dowódcy to uczynią, mieszkańcy i urzędnicy pozostaną im surowo posłuszni, dopóki utrzymują oni władzę nad prowincją lub krajem, dla zachowania bezpieczeństwa ich życia.

27. Prawo wojny nie może w zupełności obyć się bez odwetu, tak jak prawo narodów, którego jest gałęzią. Jednak cywilizowane narody uznają odwet za najstraszniejszą cechę wojny. Lekkomysłny wróg często nie pozostawia swojemu przeciwnikowi innych środków zabezpieczenia się przed kontynuowaniem barbarzyńskiego pogwałcenia prawa.

28. Odwet nie będzie więc nigdy stosowany jako miara zwykłej zemsty, lecz jedynie jako środek odpłaty ochronnej, a ponadto ostrożnie i nieuchronnie; to znaczy, odwet zostanie zastosowany po dokładnym zbadaniu faktów zdarzenia i charakteru wykroczeń, które mogą wymagać odpłaty.

Niesprawiedliwe lub bezmyślne działania odwetowe stopniowo coraz bardziej odsuwają stronę walczącą od zasad zwykłej wojny opartych na próbie łagodzenia konfliktów, a szybkimi krokami zbliżają ją do morderczych wojen dzikusów.

29. Współczesne czasy różnią się od wieków wcześniejszymi istnieniem, w tym samym czasie, wielu narodów i mocarstw pozostających ze sobą w bliskich stosunkach.

Pokój jest ich normalnym stanem; wojna jest wyjątkiem. Ostatecznym celem wszelkiej współczesnej wojny jest przywrócenie stanu pokoju.

Im bardziej gwałtownie wojny są prowadzone, tym lepiej dla ludzkości. Ostre wojny są krótkie.

30. Odkąd powstały i współistnieją współczesne narody, i odkąd wojny stały się wielkimi wojnami narodowymi, wojna zaczęła być uznawana nie za cel sam w sobie, ale za środek do osiągnięcia wielkich celów państwa lub do obrony przed złem; nie obowiązują już ograniczenia odnośnie sposobów szkolenia nieprzyjacielowi, ale prawo wojny nakłada wiele ograniczeń i restrykcji na zasady sprawiedliwości, wiary i honoru.

ROZDZIAŁ II.

WŁASNOŚĆ PUBLICZNA I PRYWATNA WROGA

– OCHRONA OSÓB, A ZWŁASZCZA KOBIEC; RELIGII, SZTUKI

I NAUK – KARANIE ZBRODNI PRZECIWKO MIESZKAŃCOM

WROGICH KRAJÓW

31. Zwycięska armia przywłaszcza sobie wszystkie publiczne pieniądze, przejmuje całą publiczną ruchomą własność aż do dalszego rozporządzenia nią przez jej rząd, i sekwestruje

na własny pożytek lub na pożytek jej rządu wszystkie dochody z nieruchomości należących do wrogiego rządu lub narodu. Tytuł prawny do nieruchomości pozostaje zawieszony podczas okupacji wojskowej i dopóki nie zostanie ukończony podbój.

32. Zwycięska armia, dzięki posiadanej władzy wojskowej, może zawiesić, zmienić lub znieść, w takiej mierze w jakiej rozciąga się jej władza wojskowa, stosunki wynikające ze świadczeń należnych zgodnie z istniejącym prawem zaatakowanego kraju, między dwoma obywatelami, podmiotami lub rdzennymi mieszkańcami tego kraju.

Dowódca armii musi pozostawić kwestię trwałości tej zmiany do uregulowania w treści ostatecznego traktatu pokojowego.

33. Nie jest już uważane za zgodne z prawem – wręcz przeciwnie, jest uważane za poważne naruszenie prawa wojny – zmuszanie poddanych nieprzyjaciela do służby zwycięskiemu rządowi, chyba że na podstawie właściwego ogłoszenia przez rząd zwycięski, po sprawiedliwym i zakończonym podboju wrogiego kraju lub prowincji, postanowienia o utrzymaniu kraju, okręgu lub miejscowości na stałe jako własnego i uczynieniu z niego części własnego kraju.

34. Zasadą jest, że majątek należący do kościołów, szpitali lub innych placówek o charakterze wyłącznie charytatywnym, ustanowionych dla celów edukacji lub promowania wiedzy, w tym szkół publicznych, uniwersytetów, akademii lub obserwatoriów, muzeów sztuk pięknych lub muzeów o charakterze naukowym, nie będzie uważany za własność publiczną w rozumieniu paragrafu 31; ale może być wobec niego stosowane opodatkowanie, gdy publiczna potrzeba tego wymaga.

35. Klasyczne dzieła sztuki, biblioteki, zbiory naukowe lub cenne instrumenty, takie jak teleskopy astronomiczne, a także szpitale, muszą być zabezpieczone przed wszelkimi możliwymi do uniknięcia zniszczeniami, nawet jeśli znajdują się w umocnionych miejscach podczas oblężenia lub bombardowania.

36. Jeśli takie dzieła sztuki, biblioteki, zbiory lub instrumenty należące do wrogiego narodu lub rządu mogą zostać usunięte bez szkody, rządzący zwycięskiego państwa lub narodu mogą nakazać ich konfiskatę i wywiezienie na korzyść wspomnianego narodu. Ostateczne prawo własności zostanie ustalone przez traktat pokojowy.

W żadnym wypadku powyższe przedmioty nie zostaną sprzedane ani oddane, jeśli zostaną przechwycone przez armię Stanów Zjednoczonych, ani też nie zostaną przywłaszczzone na cele prywatnie lub zniszczone czy uszkodzone.

37. Stany Zjednoczone uznają i chronią, w okupowanych przez nich krajach, religię i moralność, ściśle prywatną własność, tożsamość zamieszkujących w tych krajach osób, zwłaszcza kobiet, i świętość stosunków domowych. Przepięstwa w tym zakresie będą surowo karane.

Zasada ta nie ingeruje w prawo zwycięskiego najeźdźcy do opodatkowania osób lub ich własności, do zaciągania przymusowych pożyczek, do kwaterowania żołnierzy, lub do właściwych nieruchomości, zwłaszcza domów, ziemi, łodzi lub statków oraz kościołów, do czasowego i wojskowego użycia.

38. Własność prywatna, o ile nie zostanie utracona z powodu przestępstw lub wykroczeń właściciela, może zostać wykorzystana jedynie ze względu na konieczność wojskową, w celu wsparcia lub innej korzyści dla armii Stanów Zjednoczonych.

Jeśli właściciel nie uciekł, dowódca wyda pokwitowania, które mogą posłużyć właścicielowi w celu uzyskania odszkodowania.

39. Wynagrodzenia urzędników nieprzyjawnego rządu, którzy pozostają na okupowanym terytorium i kontynuują pracę na swoim stanowisku, i mogą kontynuować ją w istniejących okolicznościach wynikających z wojny – takich jak sędziowie, funkcjonariusze administracyjni lub policjanci, urzędnicy władz miejskich lub gminnych – są wypłacane z dochodów publicz-

nych z terytorium okupowanego, dopóki władze wojskowe nie mają powodu, aby całkowicie lub częściowo ich wypłacania zaprzestać. Płace lub dochody związane z tytułami czysto honorowymi są zawsze wstrzymywane.

40. Nie istnieje żadne prawo ani zbiór miarodajnych zasad działania między wrogimi armiami, z wyjątkiem tej gałęzi prawa natury i narodów, która zwana jest prawami i zwyczajami wojny na lądzie.

41. Wszelkie prawo regionalne obszaru, na którym stacjonują wojska, oraz prawo krajów, do których wojska należą, nie znajduje zastosowania między armiami w polu.

42. Niewolnictwo, gmatwając i myląc ze sobą idee własności (rzecz) i osobowości (czyli człowieczeństwa) istnieje tylko zgodnie z prawem regionalnym lub krajowym. Prawo natury i narodów nigdy go nie uznały. Digesta prawa rzymskiego zawierały pierwotną sentencję pogańskiego prawnika, zgodnie z którą „jeśli chodzi o prawo natury, wszyscy ludzie są równi”. Uciekinierzy uciekający z kraju, w którym byli niewolnikami, złoczyńcami lub poddanymi, do innego kraju, przez wieki byli wolni i uznawani za wolnych na mocy orzeczeń sądowych krajów europejskich, nawet jeśli prawo regionalne kraju, w którym niewolnik się schronił, uznawało niewolnictwo w jego własnych dominiach.

43. Dlatego w wojnie między Stanami Zjednoczonymi a stroną wojującą, która przyznaje się do niewolnictwa, jeśli osoba utrzymywana w niewoli przez tę stronę wojującą zostanie pochwycona lub zbiegła jako uciekinier pod osłonę sił zbrojnych Stanów Zjednoczonych, taka osoba jest natychmiast uprawniona do praw i przywilejów osoby wolnej. Powrót takiej osoby do niewoli oznaczałby zniewolenie wolnej osoby, a ani Stany Zjednoczone, ani żaden funkcjonariusz będący pod ich władzą nie może zniewolić żadnej ludzkiej istoty. Co więcej, osoba uwolniona w ten sposób na mocy prawa wojny, pozostaje pod ochroną prawa narodów, a jej dawny właściciel lub państwo nie mają, zgodnie z prawem przejścia, ani prawa do zastawu ani roszczenia.

44. Wszelkie nieuzasadnione akty przemocy popełnione przeciwko osobom w zaatakowanym kraju, wszelkie zniszczenia mienia, których nie zarządził upoważniony oficer, wszelkie rabunki, wszelkie grabieże lub zabory, nawet po zajęciu miejscowości przez siły główne, wszystkie gwałty, zranienia, okaleczenia lub zabójstwa mieszkańców, są zabronione pod groźbą śmierci lub innej surowej kary, która może wydawać się odpowiednia dla wagi przestępstwa.

Żołnierz, oficer lub osoba prywatna, w momencie popełnienia takiego aktu przemocy i nieposłuszeństwa wobec przełożonego nakazującego mu powstrzymanie się od popełnienia aktu, może zostać zgodnie z prawem zabity na miejscu przez takiego przełożonego.

45. Wszystkie zdobycze i łupy należą, zgodnie ze współczesnym prawem wojennym, przede wszystkim do rządu zdobywcy.

Zdobyte pieniądze, zarówno na morzu, jak i na lądzie, mogą być teraz dochodzone jedynie na podstawie prawa krajowego.

46. Ani oficerowie, ani żołnierze nie mogą wykorzystywać swojej pozycji lub władzy w kraju nieprzyjacielskim dla prywatnych korzyści, nawet w przypadku transakcji handlowych, które są w inny sposób uzasadnione. Przeszstępstwa popełnione w tym zakresie przez upoważnionych oficerów będą karane degradacją lub inną karą, jakiej może wymagać charakter przestępstwa; jeśli zostały one popełnione przez żołnierzy, będą oni karani zgodnie z charakterem przestępstwa.

47. Za czyny karalne według wszystkich kodeksów karnych, takie jak podpalenie, morderstwo, okaleczenie, napaść, rozbój na drodze, kradzież, włamania, oszustwa, fałszerstwa i gwałt, jeśli zostały popełnione przez amerykańskiego żołnierza we wrogim kraju przeciwko

jego mieszkańcom, zostanie na niego nałożona kara nie tylko taka, jaka byłaby nałożona w jego kraju pochodzenia, ale, we wszystkich przypadkach, w których nie jest wymierzana kara śmierci, najsurowsza możliwa kara.

ROZDZIAŁ III. DEZERTERZY – JEŃCY WOJENNI – ZAKŁADNICY – ZDOBYCZE NA POLU BITWY

48. Dezerterzy z armii amerykańskiej, którzy przeszli do służby nieprzyjacielowi, ponoszą śmierć, jeśli wpadną ponownie w ręce Stanów Zjednoczonych, czy to przez schwytanie, czy oddanie się w ręce armii amerykańskiej; a jeśli dezerter z armii nieprzyjaciela, będący w służbie armii Stanów Zjednoczonych, zostanie schwytany przez wroga i ukarany przez niego śmiercią lub w inny sposób, to nie jest to naruszenie prawa i zwyczajów wojennych, wymagające zadośćuczynienia lub odwetu.

49. Jeńcem wojennym jest zbrojny wróg publiczny wyposażony przez lub działający wspólnie z armią nieprzyjacielską i zapewniający jej czynne wsparcie, który wpadł w ręce przeciwnika, jako walczący lub ranny, w polu lub w szpitalu, poprzez indywidualne poddanie się lub kapitulację.

Wszyscy żołnierze, niezależnie od rodzaju używanej przez nich broni, wszyscy ludzie, którzy należą do pospolitego ruszenia wrogiego kraju, wszyscy, którzy działają wspólnie z armią i zapewniają jej wsparcie w zakresie osiągnięcia celu wojny, z wyjątkiem wszystkich niepełnosprawnych mężczyzn lub oficerów w polu lub gdzie indziej, jeśli zostaną schwytani oraz wszystkich nieprzyjaciół, którzy porzucili swoją broń i poprosili o ochronę, są jeńcami wojennymi i jako tacy są narażeni na niedogodności, a także uprawnieni do przywilejów jeńca wojennego.

50. Ponadto obywatele, którzy towarzyszą armii w jakimkolwiek celu, tacy jak markietanie, redaktorzy lub reporterzy czasopism oraz kontraktorzy, jeśli zostaną schwytani, mogą stać się jeńcami wojennymi i być zatrzymani jako tacy.

Monarcha i członkowie wrogiej rodziny panującej, mężczyźni lub kobiety, dowódca i wyżsi urzędnicy wrogiego rządu, jego przedstawiciele dyplomatyczni i wszystkie osoby, które są szczególnie i niezwykle użyteczne dla wrogiej armii lub jej rządu, jeśli zostaną schwytane na terytorium strony wojującej i jeśli rząd strony chwytającej nie zapewni im odmiennych przywilejów, są uznane za jeńców wojennych.

51. Jeśli osoby z tej części najechanego kraju, która nie jest jeszcze zajęta przez wroga lub z całego kraju, w momencie zbliżania się wrogiej armii, powstają, pod należycie upoważnioną władzą, aby masowo stawić opór najeźdźcy, są oni od tego momentu traktowani jak wrogowie publiczni i, jeśli zostali pojmani, są jeńcami wojennymi.

52. Żadna strona wojująca nie ma prawa zadeklarować, że będzie traktować każdą schwytaną osobę z bronią powołaną do wojska jako zabójcę lub bandytę.

Jeśli jednak ludność danego kraju, lub jakiegokolwiek jego część, już zajętej przez wojsko, powstanie przeciwko niemu, to są oni gwałcicielami prawa wojny, i nie mają prawa być chronionymi.

53. Kapelani wroga, wyższy personel medyczny, aptekarze, pielęgniarki i szpitalny personel pomocniczy, jeśli wpadną w ręce armii amerykańskiej, nie są jeńcami wojennymi, chyba że dowódca ma powody, by ich zatrzymać. W tym ostatnim przypadku lub jeśli, zgodnie z własnym pragnieniem, mogą pozostać z uwięzionymi towarzyszami, są oni traktowani jak jeńcy wojenni i mogą być wymienieni, jeśli dowódca uzna to za stosowne.

54. Zakładnikiem jest osoba przyjęta jako zabezpieczenie wykonania umowy zawartej pomiędzy stronami walczącymi podczas wojny lub w wyniku wojny. Zakładnicy są rzadkością w obecnych czasach.

55. Jeśli zakładnik zostanie przyjęty, traktowany jest jak jeńiec wojenny, zgodnie z jego rangą i w warunkach, na jakie pozwalają okoliczności.

56. Jeńiec wojenny nie podlega karze za to, że jest wrogiem publicznym, ani też nie stanie się ofiarą zemsty poprzez umyślne zadawanie mu jakiegokolwiek cierpienia lub hańby, przez okrutne uwięzienie, brak jedzenia, okaleczenie, śmierć lub jakiegokolwiek inne barbarzyństwo.

57. Jeśli człowiek jest uzbrojony przez suwerenny rząd i złożył żołnierską przysięgę wierności, jest on stroną wojującą; jego zabicie, ranienie lub inne działania wojenne skierowane przeciw niemu nie są pojedynczymi zbrodniami ani przestępstwami. Żadna strona wojująca nie ma prawa zadeklarować, że nieprzyjaciele należący do pewnej grupy, mający określony kolor skóry lub stan, jeśli zostaną prawidłowo zorganizowani jako żołnierze, nie będą traktowani przez niego jako publiczni wrogowie.

58. Prawo narodów nie zna rozróżnienia kolorów skóry, więc jeśli wróg Stanów Zjednoczonych miałby zniewolić i sprzedać jakiegokolwiek schwytywane osoby ze swojej armii, byłby to powód do zastosowania najsurowszego odwetu, jeśli sytuacja nie wróciłaby do normy po złożeniu odpowiedniej skargi.

Stany Zjednoczone nie mogą odwzajemnić zniewolenia, dlatego śmierć musi być odwetem za tę zbrodnię przeciwko prawu narodów.

59. Jeńiec wojenny pozostaje odpowiedzialny za swoje zbrodnie popełnione przeciwko armii lub ludności przeciwnika, popełnione przed pochwycciem, i za które nie został ukarany przez własne władze.

Wszyscy jeńcy wojenni podlegają stosowaniu środków odwetowych.

60. Jest sprzeczne ze zwyczajami wojny współczesnej postanowienie, podjęte z nienawiści i chęci zemsty, o odmowie udzielania ochrony jeńców. Żaden oddział nie ma prawa zadeklarować, że nie będzie jej udzielał, i że w zamian nie będzie też jej oczekiwał, ale dowódca jest upoważniony rozkazać swoim żołnierzom, by nie udzielali ochrony jeńców będąc w trudnej sytuacji, w której muszą dokonać wyboru pomiędzy ochroną jeńców a własnym ocaleniem.

61. Wojska, które nie udzielają ochrony jeńcom, nie mają prawa zabijać nieprzyjaciół już niezdolnych do walki w polu lub jeńców schwytyanych przez inne oddziały.

62. Wszystkie oddziały nieprzyjaciela, o których wiadomo lub wobec których odkryto, że nie udzielają w ogóle żadnej ochrony jeńcom, ani jakiegokolwiek części armii, nie mogą liczyć na to, że im zostanie udzielona podobna ochrona.

63. Wojska, które walczą w mundurach swoich wrogów, bez żadnego oczywistego, szczególnego i jednolitego znaku własnego, nie mogą oczekiwać, że pochodzącym z nich jeńcom zostanie udzielona ochrona.

64. Jeśli wojska amerykańskie przechwycą pociąg z mundurami wroga, a dowódca uzna za wskazane rozdzielić je na użytek swoich ludzi, musi zostać przyjęte jakieś szczególne oznaczenie lub znak, aby odróżnić amerykańskiego żołnierza od wroga.

65. Używanie nieprzyjacielskiego narodowego sztandaru, flagi lub innego symbolu narodowego w celu oszukiwania wroga w bitwie, jest aktem wiarołomstwa, poprzez który traci się wszelkie roszczenia do ochrony przez prawa wojny.

66. Nieprzyjacieli wzięty do niewoli przez wojska amerykańskie, w wyniku niezrozumienia jego prawdziwego charakteru, może jednak otrzymać wyrok śmierci, jeśli w ciągu trzech dni po bitwie okaże się, że należy do korpusu, który nie udziela żadnej ochrony jeńcom.

67. Prawo narodów pozwala każdemu suwerennemu rządowi prowadzić wojnę z innym suwerennym państwem, a zatem nie dopuszcza żadnych zasad ani praw odmiennych od normalnej wojny, dotyczących traktowania jeńców wojennych, nawet jeśli należą oni do wojska rządu, który przeciwnik może uznać za niepotrzebny i niesprawiedliwy napastnik.

68. Współczesne wojny nie są wojnami bestialskimi, w których zabijanie wroga jest celem. Zniszczenie wroga we współczesnej wojnie, w rzeczywistości nowoczesnej wojnie, jest środkiem do uzyskania celu przez stronę wojującą, który leży poza wojną.

Zbędne lub mściwe niszczenie życia nie jest zgodne z prawem.

69. Stojący na czatach, wartownicy ani pikiety nie będą ostrzeliwane, chyba że w celu ich zwabienia, lub gdy wydano w tym zakresie bezwzględny rozkaz, specjalny lub ogólny.

70. Używanie trucizny w jakikolwiek sposób, czy to w celu zatrucia studni, jedzenia, czy broni, jest całkowicie wykluczone w ramach współczesnych działań wojennych. Ten, kto jej używa, stawia siebie poza granicami prawa i zwyczajów wojennych.

71. Kto celowo zadaje dodatkowe obrażenia nieprzyjacielowi, który jest już całkowicie niezdolny do walki, lub zabija takiego nieprzyjaciela, lub kto rozkazuje lub zachęca żołnierzy do tego, poniesie śmierć, jeśli zostanie należycie uznany za winnego, niezależnie od tego, czy należy do armii Stanów Zjednoczonych, czy też jest wrogiem pojmanym po popełnieniu przez niego czynu.

72. Pieniądze i inne kosztowności znalezione przy osobie jeńca, takie jak zegarki czy biżuteria, a także luksusowe ubranie, są uważane przez armię amerykańską za prywatną własność jeńca, a przywłaszczenie takich kosztowności lub pieniędzy uważa się za hańbiące, i jest zabronione.

Niemniej jednak, jeśli przy jeńcach lub w ich posiadaniu zostaną znalezione duże kwoty, kwoty te zostaną im odebrane, a nadwyżka, po pokryciu ich własnych potrzeb, przeznaczona zostanie na użytek armii, pod kierunkiem dowódców, chyba że rząd zarządził inaczej. Nie mogą też jeńcy żądać wydania, jako własności prywatnej, dużych kwot znalezionych i zatrzymanych w pociągu, mimo że zostały umieszczone w prywatnym bagażu jeńców.

73. Wszyscy oficerowie, po schwytaniu, muszą oddać swoją broń przeciwnikowi. Może być ona zwrócona jeńcowi w wyraźnie określonych przypadkach przez dowódcę, aby wyrazić podziw dla jego wybitnej odwagi lub aprobatę dla jego humanitarnego traktowania jeńców przed jego schwytaniem. Schwytany oficer, któremu może zostać przywrócona broń, nie może jej nosić podczas niewoli.

74. Jeńca wojenny, będący wrogiem publicznym, jest jeńcem rządu, a nie osoby, która go schwyciła. Żaden okup nie może zostać zapłacony przez jeńca wojennego osobie, która go schwyciła lub jakimkolwiek oficerowi dowodzącemu. Sam rząd uwalnia jeńców, zgodnie z zasadami określonymi przez siebie.

75. Jeńcy wojenni podlegają ograniczeniu wolności lub uwięzieniu, które może być uznane za konieczne ze względów bezpieczeństwa, ale nie mogą podlegać żadnym innym umyślnym cierpieniom lub poniżeniu. Sposób pobaktowania wolności i trawienia mogą ulec zmianie w czasie jego niewoli, zgodnie z wymogami bezpieczeństwa.

76. Jeńcy wojenni będą karmieni prostym i zdrowym jedzeniem, ilekroć będzie to wykonalne, i będą traktowani w sposób humanitarny.

Mogą zostać zobowiązani do pracy na rzecz rządu przeciwnika, stosownie do jego rangi i stanu.

77. Jeńiec wojenny, który ucieknie, może zostać zastrzelony lub w inny sposób zabity podczas ucieczki, ale ani śmierć, ani żadna inna kara nie zostanie mu wyrządzona jedynie za próbę jego ucieczki, której prawo wojny nie uznaje za przestępstwo. Ostrych środków bezpieczeństwa używa się po nieudanej próbie ucieczki.

Jeśli jednak zostanie wykryty spisek, którego celem jest wspólna lub ogólna ucieczka, spiskowcy mogą zostać surowo ukarani, nawet śmiercią; a kara główna może również zostać wymierzona jeńcom wojennym, gdy odkryto, że knuli bunt przeciwko władzom przeciwnika, czy to w wspólnie z innymi więźniami, czy z innymi osobami.

78. Jeśli jeńcy wojenni, którzy nie złożyli żadnych deklaracji ani nie złożyli żadnej obietnicy na ich honor, pod wpływem przymusu lub w inny sposób uciekną i zostaną ponownie schwytani w czasie bitwy, po powrocie do swojej armii, nie będą oni karani za ucieczkę i będą traktowani jako zwykli jeńcy wojenni, chociaż będą oni poddawani surowszym ograniczeniom.

79. Każdy schwytany ranny nieprzyjaciel musi zostać poddany leczeniu medycznemu, zgodnie z możliwościami personelu medycznego.

80. Osoby cieszące się szacunkiem, gdy zostaną schwytane, powstrzymają się od przekazywania nieprzyjacielowi informacji dotyczących ich własnej armii, a współczesne prawo wojny nie zezwala już na żadną przemoc wobec jeńców w celu wymuszenia pożądaných informacji lub ukaranie ich za podanie im nieprawdziwej informacji.

ROZDZIAŁ IV.

PARTYZANCI – UZBROJENI NIEPRZYJACIELE NIENALEŻĄCY DO WROGIEJ ARMII – ZWIADOWCY – UZBROJENI PRZESTĘPCY – ZBROJNI BUNTOWNICY

81. Partyzanci są żołnierzami uzbrojonymi i noszącymi mundury swojej armii, ale przynależą do korpusu, który działa w oderwaniu od głównych sił w celu dokonania inwazji na terytorium okupowane przez wroga. Jeśli zostaną oni schwytani, mają prawo do wszystkich przywilejów.

82. Osoba lub grupy osób, które dopuszczają się działań wojennych, czy to przez walkę, czy też przez najazd dla zniszczenia lub grabieży, albo przez wszelkiego rodzaju napady, nie będąc częścią zorganizowanej nieprzyjacielskiej armii i bez nieustannego uczestnictwa w wojnie, ale które czynią to z przerwami na powrót do ich miejsc zamieszkania i zajęć, lub od czasu do czasu sprawiając pozory odbywania pokojowych misji, pozbawiając się charakteru lub wyglądu żołnierzy, nie są wrogami publicznymi, a zatem, jeśli zostaną schwytane, nie są uprawnione do przywilejów jeńca wojennego, ale będą traktowane jako rozbójnicy na drogach lub piraci.

83. Zwiadowcy lub żołnierze, jeśli są przebrani w narodowe stroje przeciwnika lub w mundury armii nieprzyjacielskiej, zaangażowani w zdobywanie informacji, jeśli zostaną znalezieni wewnątrz lub wokół linii przeciwnika, są traktowani jak szpiedzy i karani śmiercią.

84. Uzbrojeni przestępcy, bez względu na to, jak się nazywają, lub osoby z wrogiego terytorium, które dokonują kradzieży przy liniach nieprzyjacielskiej armii w celu rabunku, zabicia lub zniszczenia mostów, dróg lub kanałów, rabunku lub zniszczenia poczty, lub odcięcia kabli telegraficznych, nie są uprawnieni do przywilejów jeńca wojennego.

85. Zbrojni buntownicy to osoby na okupowanym terytorium, które walczą przeciwko armii okupującej lub podbijającej, lub przeciwko ustanowionym przez nią władzom.

Jeśli zostaną schwytani, mogą ponieść śmierć, niezależnie od tego, czy powstają pojedynczo, w małych czy dużych grupach, i czy wezwani są do tego przez swój własny, ale zewnętrzny, rząd, czy też nie. Nie są jeńcami wojennymi, nawet jeśli zostaną wykryci i unieszkodliwieni zanim ich knowania dojrzeją do wzniesienia rzeczywistego powstania lub zbrojnej przemocy.

ROZDZIAŁ V.

GLEJTY – SZPIEDZY – WOJENNI WIAROŁOMCY – SCHWYTANI POŚLAŃCY – NADUŻYWANIE FLAGI ZAWIESZENIA BRONI

86. Wszystkie kontakty między terytoriami okupowanymi przez wojujące wojska, czy to przez ruch drogowy, list, podróż, czy w jakikolwiek inny sposób, ustają. Jest to ogólna zasada, której należy przestrzegać bez specjalnego ogłoszenia.

Wyjątki od tej zasady, czy to poprzez glejty lub zezwolenie na handel na małą lub dużą skalę, czy przez wymianę korespondencji lub przez podróż z jednego obszaru do drugiego, mogą mieć miejsce tylko zgodnie z umową zatwierdzoną przez rząd lub przez najwyższą władzę wojskową.

Naruszenie tej zasady jest wysoce karalne.

87. Ambasadorowie i wszyscy inni przedstawiciele dyplomatyczni mocarstw neutralnych, akredytowani przy nieprzyjacieli, mogą uzyskać glejty do przemieszczania się przez terytoria okupowane przez wojujących, chyba że istnieją przeciwwskazania wojskowe, lub jeśli nie mogą osiągnąć miejsca swego przeznaczenia wygodnie inną drogą. Nie stanowi to żadnego międzynarodowego afrontu, jeśli prośba o glejt zostanie odrzucona. Takie przepustki są zwykle wydawane przez najwyższą władzę państwa, a nie przez podległych funkcjonariuszy.

88. Szpieg to osoba, która potajemnie, w przebraniu lub pod fałszywym pretekstem, poszukuje informacji z zamiarem przekazania jej wrogowi.

Szpieg jest karany śmiercią przez powieszenie za szyję, niezależnie od tego, czy uda mu się uzyskać informację lub przekazać ją wrogowi.

89. Jeśli obywatel Stanów Zjednoczonych uzyska informację w sposób zgodny z prawem i zdradzi ją wrogowi, niezależnie od tego, czy jest on oficerem wojskowym, urzędnikiem cywilnym czy szeregowym obywatelem, podlega on karze śmierci.

90. Zdrajca w rozumieniu prawa wojennego lub wiarołomca wojenny, to osoba w miejscowości lub okręgu stanu wojennego, która nieupoważniona przez dowódcę wojskowego udziela jakiegokolwiek informacji wrogowi lub pozostaje z nim w kontakcie.

91. Wiarołomca wojenny jest zawsze surowo karany. Jeśli jego przestępstwo polega na zdradzeniu nieprzyjacielowi wszystkiego, co dotyczy stanu, bezpieczeństwa, operacji lub planów wojsk posiadających lub okupujących tą miejscowość lub okręg, podlega on karze śmierci.

92. Jeśli obywatel lub poddany kraju lub miejscowości najechanej lub podbitej przekazuje informacje swojemu własnemu rządowi, od którego dzieli go wroga armia lub armia jego rządu, jest on zdrajcą wojennym i podlega karze śmierci za przestępstwo.

93. Wszystkie armie w polu potrzebują przewodników, których pozyskują siłą, jeśli nie mogą ich pozyskać w inny sposób.

94. Żadna osoba, która została zmuszona przez wroga do działania w roli przewodnika, nie podlega karze za to.

95. Jeżeli obywatel wrogiego i zaatakowanego okręgu dobrowolnie służy jako przewodnik na rzecz nieprzyjaciela lub proponuje to zrobić, zostaje uznany za wiarołomcę wojennego i podlega karze śmierci.

96. Obywatel służący dobrowolnie jako przewodnik przeciwko swojemu krajowi dopuszcza się zdrady i będzie potraktowany zgodnie z prawem swojego kraju.

97. Przewodnicy, gdy jasno udowodniono, że celowo wprowadzili w błąd, mogą zostać skazani na śmierć.

98. Wszelka nieautoryzowana lub tajna komunikacja z wrogiem jest uważana za zdradę przez prawo wojny.

Cudzoziemcy zamieszkujący na okupowanym lub zajęтым terytorium lub zagranicznymi goście w tym samym kraju, nie mogą powoływać się na immunitet wobec jego prawa. Mogą komunikować się z obcymi stronami lub z mieszkańcami wrogiego kraju, w zakresie, w jakim zezwala na to władza wojskowa, ale nie ponad ten zakres. Minimalną karą za naruszenie tej zasady będzie natychmiastowe wydalenie z okupowanego terytorium.

99. Posłaniec niosący pisemne depesze lub słowne wiadomości z jednej części armii, lub z oblężonej miejscowości, do innej części tej samej armii lub jej rządu, jeśli jest uzbrojony, jeśli występuje w mundurze swojej armii, i jeśli zostanie pojmany, na terytorium okupowanym przez wroga, traktuje się go jako jeńca wojennego. Jeśli nie będzie on występował w mundurze, ani nie będzie żołnierzem, okoliczności związane z jego schwytaniem muszą determinować środki, jakie zostaną wobec niego zastosowane.

100. Posłaniec lub agent, który próbuje przekraść się przez terytorium okupowane przez wroga, aby w jakikolwiek sposób wesprzeć tego wroga, jeśli zostanie schwytany, nie jest uprawniony do przywilejów jeńcy wojennego i może być traktowany zgodnie z okolicznościami sprawy.

101. O ile podstęp w czasie wojny jest dopuszczalnym i koniecznym środkiem walki i jest zgodny z uczciwymi działaniami wojennymi, powszechne prawo wojny dopuszcza nawet karę śmierci za tajne lub zdradzieckie próby szkodenia nieprzyjacielowi, ze względu na to, jak bardzo są one niebezpieczne i jak trudno jest się przed nimi obronić.

102. Prawo wojny, podobnie jak prawo karne dotyczące innych przestępstw, nie różnicuje osób ze względu na płeć w przypadku szpiega, wiarołomcy wojennego lub wojennego rebelianta.

103. Szpieg, wiarołomcy wojenni i rebelianci wojenni nie są wymieniani zgodnie z powszechnym prawem wojennym. Wymiana takich osób wymagałaby specjalnego układu, potwierzonego przez rząd lub, przy dużej odległości od niego, przez głównego dowódcę armii w polu.

104. Skuteczny szpieg lub wiarołomca wojenny, który bezpiecznie powrócił do własnej armii, a następnie został pojmany jako wróg, nie podlega karze za swoje czyny jako szpieg lub wiarołomca wojenny, ale może być zatrzymany w najbliższym areszcie jako osoba indywidualnie niebezpieczna.

ROZDZIAŁ VI. WYMIANA JEŃCÓW – FLAGI ZAWIESZENIA BRONI – FLAGI OCHRONY

105. Wprowadza się wymianę jeńców – liczbę za liczbę – rangę za rangę – rannych za rannych – dodane warunki za dodane warunki – na przykład, aby nie służyć przez pewien czas.

106. Przy wymianie jeńców wojennych, osobą o wyższej randze można zastąpić pewną liczbę osób o niższej randze uzgodnioną przez układ, co wymaga sankcji ze strony rządu lub dowódcy armii w polu.

107. Jeniec wojenny jest zobowiązany honorowo do prawdziwego przyznania przeciwnikowi swojej rangi; nie powinien on podawać niższej rangi, niż należąca do niego, aby spowodować korzystniejszą wymianę, ani wyższej rangę, w celu uzyskania lepszego traktowania.

Przestępstwa w tym zakresie zostaną sprawiedliwie ukarane przez dowódców zwolnionych jeńców lub mogą być dobrym powodem do odmowy wydania takich jeńców.

108. Nadwyżka liczby jeńców wojennych pozostających po wymianie jest czasami zwalniana albo za zapłatą sumy pieniędzy, albo, w nagłych przypadkach, za prowiant, odzież lub inne artykuły pierwszej potrzeby.

Taki układ wymaga jednak sankcji najwyższej władzy.

109. Wymiana jeńców wojennych jest działaniem obu walczących stron. Jeżeli nie zostanie zawarty żaden ogólny układ, nie może jej zażądać żadna z nich. Żadna strona wojująca nie jest zobowiązana do wymiany jeńców wojennych.

Układ można unieważnić, gdy tylko jedna ze stron go naruszy.

110. Wymiana jeńców nie zostanie wykonana bez ich całkowitego schwywania i dokładnego zarejestrowania oraz stworzenia listy schwytanych oficerów.

111. Niosący flagę zawieszenia broni nie może nalegać na przyjęcie. Musi być zawsze przyjmowany z wielką przezornością. Należy unikać zbędnej częstotliwości.

112. Jeżeli niosący flagę zawieszenia broni złoży propozycję podczas walki, może być przyjęty tylko w drodze bardzo rzadkiego wyjątku. Nie jest naruszeniem dobrej wiary zatrzymanie takiej flagi zawieszenia broni, jeśli zostanie ona dopuszczona podczas walki. Ostrzał nie musi kończyć się w momencie pojawienia się flagi zawieszenia broni podczas bitwy.

113. Jeśli niosący flagę zawieszenia broni, ujawniający się podczas walki, zostanie zabity lub ranny, nie stanowi to żadnej podstawy do skargi.

114. Jeśli zostanie ujawnione, a nawet udowodnione, że flaga zawieszenia broni została wykorzystana do potajemnego zdobycia wiedzy wojskowej, niosący flagę, nadużywając w ten sposób jej święty charakter, jest uważany za szpiega.

Charakter flagi zawieszenia broni jest tak święty, i świętość ta jest na tyle konieczna, że chociaż jej nadużycie stanowi szczególnie haniebną obrazę, to z drugiej strony wymagana jest wielka ostrożność w skazywaniu niosącego flagę zawieszenia broni jako szpiega.

115. Zwyczajowo oznacza się przez określone flagi (zazwyczaj żółte) szpitale w miejscach, które są ostrzeliwane, tak aby oblegający nieprzyjaciel mógł uniknąć strzelania do nich. To samo dotyczy bitew, podczas których szpitale znajdują się w pobliżu pola walki.

116. Uczciwe strony walczące często proszą o oznaczenie szpitali na terytorium wroga, po to, by mogły one być oszczędzone.

Uczciwe strony walczące mają na uwadze flagi lub sygnały ochronne w zakresie w jakim pozwalają na to nieprzewidziane okoliczności i konieczność wojenna.

117. Słusznie uważa się za akt złej wiary, nikczemny lub diabelski, oszukiwanie wroga za pomocą flag ochronnych. Taki akt złej wiary może być dobrym powodem do odmowy re-spektowania takich flag.

118. Oblegające strony wojujące proszą niekiedy obłożonych o oznaczenie budynków zawierających zbiory dzieł sztuki, muzea naukowe, obserwatoria astronomiczne lub cenne biblioteki, tak aby można było w jak największym stopniu uniknąć ich zniszczenia.

ROZDZIAŁ VII. SŁOWO HONORU

119. Jeńcy wojenni mogą zostać zwolnieni z niewoli w drodze wymiany, a w pewnych okolicznościach, również na mocy danego przez nich słowa honoru.

120. Termin „Parole” oznacza przyrzeczenie indywidualnej dobrej wiary i honorowego wykonywania lub zaniechanie pewnych czynów po tym, jak ten, kto daje swoje słowo honoru, zostanie zwolniony, w całości lub w części, z mocy zatrzymującego.

121. Deklaracja słowa honoru jest zawsze indywidualną, ale nie prywatną czynnością.

122. Słowo honoru dotyczy głównie jeńców wojennych, którym przeciwnik zezwala na powrót do własnego kraju lub życia w większej wolności w kraju lub na terytorium kraju przeciwnika, na warunkach określonych w słowie honoru.

123. Zwolnienie jeńców wojennych przez wymianę jest ogólną zasadą; zwolnienie na słowo honoru jest wyjątkiem.

124. Łamanie słowa honoru jest karane śmiercią, po tym jak osoba dokonująca złamania słowa honoru zostaje ponownie schwyta.

Dokładne listy osób zwolnionych na słowo honoru muszą być przechowywane przez walczące strony.

125. Po daniu i otrzymaniu słowa honoru musi nastąpić wymiana dwóch pisemnych dokumentów, w których nazwisko i ranga osób zwolnionych na słowo honoru są dokładnie określone i zgodne z prawdą.

126. Tylko oficerowie upoważnieni mogą dawać swoje słowo honoru, a mogą to zrobić tylko za pozwoleniem swojego przełożonego, o ile przełożony ten znajduje się w ich zasięgu.

127. Żaden podoficer ani szeregowiec nie może dać słowa honoru, chyba że za pośrednictwem oficera. Indywidualne parole niedane za pośrednictwem oficera są nie tylko nieważne, ale podległe osoby, które je dają karane są śmiercią jako dezertery. Jedynym dopuszczalnym wyjątkiem jest sytuacja, w której osoby, zupełnie odseparowane od swoich oddziałów, zostały poddane długiemu odosobnieniu bez możliwości dania parole za pośrednictwem oficera.

128. Nie ma możliwości złożenia ważnego słowa honoru na polu bitwy; po bitwie nie ma możliwości złożenia ważnego słowa honoru przez całe oddziały; nie wolno zwolnić dużej liczby jeńców, na podstawie ogólnej deklaracji, że dają słowo honoru.

129. W kapitulacjach silnych miejscowości lub ufortyfikowanych obozów komendant, w nagłych przypadkach, może zgodzić się, aby wojska pod jego dowództwem nie walczyły ponownie w czasie wojny, chyba że zostaną one wymienione.

130. Zwyczajowa deklaracja dającego słowo honoru zawiera obietnicę, iż nie będzie on służył podczas istniejącej wojny, chyba że zostanie wymieniony.

Ta obietnica odnosi się tylko do czynnej służby w polu, przeciwko honorowym stronom walczącym lub ich sojusznikom czynnie zaangażowanym w tę samą wojnę. Te przypadki łamania słowa honoru są aktami oczywistymi i mogą być karane śmiercią; obietnica nie odnosi się jednak do służby wewnętrznej, takiej jak rekrutacja lub ćwiczenie rekrutów, umacnianie nieobleganych miejscowości, tłumienie zamieszek cywilnych, walki ze stronami walczącymi niezwiązanymi z walczącymi stronami, które zadeklarowały słowo honoru lub służba cywilna lub dyplomatyczna, w których oficer zwolniony na słowo honoru może być zatrudniony.

131. Jeśli rząd nie wyrazi zgody na stosowanie słowa honoru, zwolniony oficer musi powrócić do niewoli, a jeśli wróg odmówi przyjęcia go, jest on z danego słowa honoru zwolniony.

132. Rząd strony wojującej może ogłosić, w drodze ogólnego postanowienia, że zezwala na dawanie słowa honoru i na jakich warunkach na to zezwala. Takie postanowienie jest przekazywane nieprzyjacielowi.

133. Żaden jeńiec wojenny nie może zostać zmuszony przez wrogi rząd do złożenia słowa honoru, a żaden rząd nie jest zobowiązany do zwolnienia jeńców wojennych, ani zwolnienia wszystkich schwytych oficerów, na słowo honoru. Tak jak zadeklarowanie słowa honoru jest aktem indywidualnym, tak zwolnienie jeńca jest to akt wyboru dokonywany przez stronę wojującą.

134. Dowódca armii okupacyjnej może wymagać od urzędników nieprzyjaciela i jego obywateli wszelkich zobowiązań, które uzna za konieczne dla bezpieczeństwa swojej armii, a jeśli ich nie przyjmą, może on ich aresztować, ograniczać lub zatrzymać.

ROZDZIAŁ VIII. ZAWIESZENIE BRONI – KAPITULACJA

135. Zawieszenie broni jest zaprzestaniem aktywnych działań wojennych przez okres uzgodniony między stronami wojującymi. Musi być uzgodnione na piśmie i należycie ratyfikowane przez najwyższe władze stron walczących.

136. Jeśli zawieszenie broni, zostanie ogłoszone bez żadnych warunków, nie rozciąga się ono szerzej, niż wymaga tego całkowite zaprzestanie działań wojennych po obu stronach wojujących.

Jeżeli warunki zawieszenia broni zostaną uzgodnione, powinny być one jasno określone i muszą być ściśle przestrzegane przez obie strony. Jeśli którakolwiek ze stron naruszy jakiegokolwiek wyraźne warunki, zawieszenie broni może zostać unieważnione przez drugą.

137. Zawieszenie broni może być ogólne i ważne dla wszystkich posterunków stron walczących, lub szczególne, to znaczy odnoszące się tylko do niektórych oddziałów lub określonych miejscowości.

Zawieszenie broni może zostać zawarte na czas określony lub na czas nieokreślony, w którym jedna ze stron wojujących może wznowić działania wojenne, przekazując zawiadomienie o tym drugiej stronie.

138. Motywy, które skłaniają tę lub inną stronę wojującą do zawarcia zawieszenia broni, niezależnie od tego czy oczekuje się, że będzie ono wstępem do traktatu pokojowego, czy też,

że służy przygotowaniu się w tym czasie do bardziej zdecydowanego dalszego prowadzenia wojny, w żaden sposób nie wpływają na charakter samego zawieszenia broni.

139. Zawieszenie broni jest wiążące dla stron walczących od dnia jego uzgodnionego rozpoczęcia, ale oficerowie armii są odpowiedzialni od dnia, tylko gdy otrzymają oficjalne informacje o jego wprowadzeniu.

140. Dowódcy mają prawo decydować o zawieszeniu broni wiążącym okręg, nad którym rozciąga się ich dowództwo, ale takie zawieszenie broni podlega ratyfikacji przez władzę zwierzchnią i ustaje w momencie gdy zostanie ogłoszone nieprzyjacielowi, że zawieszenie broni nie zostanie ratyfikowane, nawet jeśli upłynął pewien czas między powiadomieniem o zaprzestaniu działań wojennych a wznowieniem działań wojennych.

141. Obowiązkiem stron umowy o zawieszenie broni jest ustalenie, jakie kontakty międzyludzkie lub ruch między mieszkańcami terytoriów okupowanych przez wrogie armie będą dozwolone, jeśli w ogóle jakieś będą.

Jeśli nic nie zostanie określone, kontakty pozostają zawieszane, tak jak ma to miejsce podczas rzeczywistych działań wojennych.

142. Zawieszenie broni nie jest częściowym lub tymczasowym pokojem; to tylko zawieszenie operacji wojskowych w zakresie uzgodnionym przez strony.

143. Gdy zawieszenie broni zostanie wprowadzone między miejscowością ufortyfikowaną a oblegającą ją armią, wszystkie władze zgodzą się w tej sprawie, że oblegający musi zaprzestać wszelkiego przedłużania, doskonalenia lub posuwania na przód swoich ataków w takim samym stopniu, jak ataków z użyciem siły głównej.

Ponieważ jednak wśród prawników wojskowych istnieje różnica zdań co do tego, czy oblężeni mają prawo do naprawienia zniszczeń lub stworzenia nowych sposobów obrony w miejscowości podczas zawieszenia broni, kwestia ta powinna zostać uzgodniona w drodze wyraźnego porozumienia między stronami.

144. W momencie podpisania kapitulacji, kapitulant nie ma prawa do burzenia, niszczenia lub uszkodzenia rzeczy, broni, zapasów lub amunicji znajdujących się w jego posiadaniu w czasie, jaki upływa między podpisaniem a wykonaniem kapitulacji, chyba że ustalono inaczej.

145. Kiedy zawieszenie broni zostanie wyraźnie złamane przez jedną ze stron, druga strona zostaje zwolniona ze wszystkich zobowiązań do jej przestrzegania.

146. Więźniowie, którzy zostali schwytani wobec naruszania warunków zawieszenia broni, traktowani są jak jeńcy wojenni, a odpowiedzialność ponosi oficer, który nakazał dokonanie takich naruszeń. Najwyższa władza pokrzywdzonej strony wojującej może żądać za doświadczenia za złamanie zawieszenia broni.

147. Strony wojujące czasami kończą zawieszenie broni w momencie, w którym ich pełnomocnicy spotykają się w celu omówienia warunków traktatu pokojowego, ale pełnomocnicy mogą się też spotykać bez wstępnego zawieszenia broni; w tym drugim przypadku, wojna prowadzona jest bez żadnego spowolnienia.

ROZDZIAŁ IX. ZABÓJSTWO

148. Prawo wojny nie zezwala na ogłaszanie ani osoby należącej do wrogiej armii, ani obywatela, ani podmiotu nieprzyjacielskiego rządu, za wyjątego spod prawa, który może zostać zabity bez procesu przez jakiegokolwiek prześladowcę, tak samo jak nowoczesne prawo poko-

ju nie pozwala na takie zamierzone wyjęcie spod prawa; wręcz przeciwnie, nie znosi ono takiej obrazy. Najsilniejszy odwet powinien nastąpić po morderstwie popełnionym w wyniku takiego ogłoszenia, dokonanego przez jakąkolwiek władzę. Cywilizowane narody patrzą z przerażeniem na oferty nagród za zabójstwo wrogów jako nawrót do barbarzyństwa.

ROZDZIAŁ X. INSUREKCJA – WOJNA DOMOWA – BUNT

149. Insurekcja to powstanie ludzi broniących się przeciwko ich rządowi, jego części lub przeciwko jednemu lub kilku aktom prawnym, lub przeciwko funkcjonariuszowi lub urzędnikom rządu. Może ograniczać się do zwykłego zbrojnego oporu lub może mieć większe cele.

150. Wojna domowa to wojna pomiędzy dwiema lub więcej częściami kraju lub państwa, z których każda walczy o opanowanie całości i każda twierdzi, że jest prawowitym rządem. Termin ten jest czasem stosowany do wojny buntowniczej, gdy buntownicze prowincje lub części państwa sąsiadują z tymi, które mieszczą siedzibę rządu.

151. Termin bunt odnosi się do powstania o dużym zasięgu i zwykle jest wojną między prawowitym rządem kraju a częściami prowincji tego kraju, które starają się wyzbyć swojej przynależności i ustanowić własny rząd.

152. Kiedy ludzkość skłania się do przyjęcia zasad regularnej wojny by chronić buntowników, bez względu na to, czy przyjęcie takie jest częściowe, czy całkowite, w żaden sposób nie oznacza to częściowego lub całkowitego uznania ich rządu, jeśli takowy ustanowili, ani uznania ich za niezależną i suwerenną władzę. Państwa neutralne nie mają prawa uznawać przyjęcia zasad wojny przez atakujący rząd wobec buntowników za podstawę uznania zbuntowanego narodu za niezależną władzę.

153. Traktowanie schwytanych buntowników jako jeńców wojennych, ich wymiana, zawieranie układów, kapitulacji lub innych wojennych porozumień z nimi; zwracanie się do oficerów armii buntowników w sposób zgodny ze stopniem, jaki mogą mieć w tej armii; przyjmowanie flag zawieszenia broni; albo, z drugiej strony, ogłaszanie stanu wojennego na ich terytorium, albo nakładanie podatków wojennych lub pożyczek przymusowych, albo wykonywanie jakiegokolwiek innego aktu sankcjonowanego lub żądanego przez prawo i zwyczaj wojny publicznej między suwerennymi stronami wojującymi, ani nie dowodzi, ani nie stanowi uznania buntowników lub rządu, który mogli wznieść, za władzę publiczną lub suwerenną. Również przyjęcie zasad wojny wobec rebeliantów nie oznacza zaangażowania się w relacje z nimi poza granice tych zasad. Dopiero zwycięstwo na polu kończy walkę i kształtuje przyszłe relacje między rywalizującymi stronami.

154. Traktowanie, w polu, buntowniczego wroga zgodnie z prawem i zwyczajami wojennymi nigdy nie przeszkodziło prawowitemu rządowi w sążeniu przywódców buntu lub głównych buntowników w związku z oskarżeniami o zdradę stanu i traktowania ich w odpowiedni sposób, chyba że są oni objęci ogólną amnestią.

155. Wszyscy wrogowie w zwykłej wojnie są podzieleni na dwie ogólne kategorie – to znaczy na walczących i niebiorących udziału w walce lub nieuzbrojonych obywateli wrogo rządu.

Dowódca wojskowy legalnego rządu, w wojnie buntowniczej, rozróżnia lojalnego obywatela w zbuntowanej części kraju i nielojalnego obywatela. Nielojalni obywatele mogą być dalej klasyfikowani jako ci obywatele, którzy sympatyzują z buntem, nie wspierając go, a także ci, którzy, bez użycia broni, wspierają buntowniczego wroga, nie będąc do tego zmuszonymi fizycznie.

156. Wspólna sprawiedliwość i zwykła celowość wymagają, aby dowódca wojskowy chronił lojalnych obywateli, na zbuntowanych terytoriach, przed trudami wojennymi w takim stopniu, w jakim dotyka ich powszechne nieszczęście wspólne dla wszelkich wojen.

Dowódca przerzuci ciężar wojny, na tyle, na ile leży to w jego mocy, na nielojalnych obywateli ze zbuntowanej części kraju lub prowincji, poddając ich ściślejszej kontroli, niż ta, którą objęci są wrogowie niebędący kombatantami w czasie regularnej wojny; a jeśli uzna to za stosowne, lub jeśli jego rząd zażąda od niego, aby każdy obywatel, składając przysięgę wierności, lub jakiś inny rodzaj oświadczenia, ogłosił swoją wierność prawowitemu rządowi, może wydalić, przekazać, uwięzić lub ukarać zbuntowanych obywateli, którzy odmawiają złożenia przysięgi jako obywatele posłuszni prawu i lojalni wobec rządu.

Niezależnie od tego, czy jest to celowe i czy można polegać na takich przysięgach, dowódca lub jego rząd mają prawo decydować w tym zakresie.

157. Zbrojny lub niezbrojny opór ze strony obywateli Stanów Zjednoczonych przeciwko legalnym ruchom ich wojsk zakłada wojnę przeciwko Stanom Zjednoczonym, a zatem jest zdradą.